

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

28. august 2021

Kære

Du har den 26. juni 2021 klaget over en video fra DR præsenteret på YouTube. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi:

Journalen

Etikchef, Anja Lundberg Andersen, GD Stab

Underdirektør, Lasse Ring Christensen, GD Stab

Seniorkonsulent, Mikkel Vincentz Pedersen, LSR

Redaktionschef Hans Christian Kromann, DR Nad

Chefkonsulent Marianne, Juul, DR Nad

Direktør, Sandy French, DR Nad

Gennemgang af sagen

Den 26. juni 2021 klager (herefter benævnt Klager) til DR over en forklarende video, en såkaldt 'explainer', som DR har lagt ud på YouTube. Videoen, der varer 10 minutter, har til opgave at forklare Israel-Palæstina-konflikten kort. Klager skriver to gange til DR og modtager svar to gange, før Klager vælger at anke DR's svar til lytternes og seernes redaktør (herefter benævnt LSR). Alle tre henvendelser fra Klager vil blive behandlet, da de udgør et samlet hele af en række detaljerede spørgsmål til videoen. Men da der er en del overlappende punkter, vil de kun blive behandlet én gang. Herefter henviser jeg til tidligere punkter.

Den 26. juni skriver Klager til DR:

"Tidslinjen og de tilkendegivet ting, begivenheder m.m. er fuldstændige absurde i videoen - det skævvrider totalt de historiske fakta. Det er absurd bias mod Israel.

I har tilmed undladt at tilkendegive hvad Folkeforbundets Palæstinamandat sagde og var. Dette er ikke noget man bare "glemmer" eller "undlader" - det er nok den mest centrale begivenhed i hele konflikten. Det er ikke sådan, at England eller Frankrig "fik" nogle landområder (som I FEJLAGTIGT tilkendegiver); de administrerede nogle mandatområder (sammen med lokalbefolkning/-ledere) i henhold til nogle konkrete bestemmelser i Folkeforbundets vedtægter, som havde til hensigt med tiden at skabe nogle selvstændige uafhængige stater. Disse fremtidige stater og grænser herfor var beskrevet i de enkelte mandater (I ved, fx: Syrienmandatet, Irakmandatet, PALÆSTINAMANDATET etc. etc.). Så hvad med at gengive, hvad der rent faktisk stod i PALÆSTINAMANDATET, når det nu er det, som I forsøger at lave en video om? Dette er, som sagt, ikke noget man bare glemmer, fordi det er så centralt for hele historiefortællingen. Det er et juridisk gældende dokument. Derimod ophøjer I FN delingsplan til noget den ikke var. Israel specificere faktisk ikke sine grænser i henhold til FN's delingsplan - det har de aldrig gjort. Om Israel "overtog" eller "mistede" landområder i 1948-49 krigen afhænger derfor af point of view: og det burde I forstå.

Ligeledes er det med arabiske flygtninge som følge af 1948-krigen også point-of-view, hvor I bevist negligerer de tilsvarende 100 tusinder jødiske flygtninge fra de arabiske nabolande.

Det er rigtigt, at araberne ikke anerkendte den grønne linje som en faktisk grænse. Men igen, DET GJORDE ISRAEL HELLER IKKE. Mig bekendt har de refereret til grænserne, som "Auschwitz Borders". Dette er vigtigt at forstå i jeres videre historiefortælling, fordi man som ser fejlagtigt bliver vildledt til at tro, at Israel på en eller anden måde har anerkendt pre-1967 grænser. Tværtimod, har Israel vel altid sagt, at den grønne linje var uholdbare grænser.

Og det er også bevist vildledende at sige at PLO blev oprettet i "1960'erne", mens I kører et billede af Israel som indeholder Vestbredden og Gaza. Nej, I kan finde det

nøjagtige årstal: 1964 og dette var FØR Seksdagskrigen. I skal som MINIMUM nævne det faktiske årstal, 1964, så seere er bekendt med det - og ikke ser videoen og fejlagtigt tror, at PLO er oprettet efter Seksdagskrigen i 1967!

Derudover skal I droppe det med ensidigt at gengive FN-kilder. FN er ikke neutrale i alt dette - det ved alle! Det kan I ikke finde nogle kilder på: det er bare +80% landespecifikke-resolutioner, der fordømmer Israel.. Good luck med at forsvare dette!

Afslutningsvis skal I selvfølgelig stoppe med at opstille den fuldstændig falske moralækvivalens mellem Israel og Hamas. Der findes ingen moralækvivalens og på intet tidspunkt i DR's øvrige dækning drages en så absurd moralækvivalens. Det er en ankerendt vestlig stat vs en terrororganisation. Hvad er pointen med at sammenligne 200 israelske liv med 5000 palæstinensiske liv? Skal Israel miste 5000 liv, før der eksisterer en eller anden moralækvivalens? Skal de afkoble deres missilforsvar i nogle dage, eller? Det er en fuldstændig absurd logik, som aldrig nogensinde fremstilles med mindre der er tale om Israel. Det tjener intet formål at vise dødstal uden, at man giver en eller anden kontekst til disse tal.

I skal bare rapportere om fakta: og fakta er vel, at EU, herunder Danmark, USA m.fl. anser Hamas, som en terrororganisation. Ergo er det ikke bare Israels modstander, men også Danmarks. Fakta er, at Hamas startede med fyre raketter afsted mod israelske civilebyer uden hensyntagen til egne eller israelske civile liv. Er det ikke terror? Fakta er, at Israel svarede igen ved at bombe diverse mål. Men det eksisterer intet der underbygger, at Israel ikke - modsat Hamas - forsøgte at undgå civile dødsfald. Og dette skal I også rapportere: der findes alle mulige kilder, der viser, at IDF på forhånd ringede til beboer i Gaza for at advare dem om at komme ud af bestemte bygninger. IDF kastede endvidere bomber designet til "roof knocking" inden de efterfølgende jævnedes bygningerne med rigtige bomber. Fakta er også - og det bør i nok rapportere om - at palæstinenserne i overvældende grad valgte Hamas til at repræsentere dem ved valget i 2006. Derudover er det også fakta, at Abbas d. 29. april 2021 igen, igen, igen udskød et valg (nok fordi han stod til at tabe til Hamas), så han nu har siddet i +15 år af en 4-årig valgperiode. En normal journalist ville måske bemærke, at 29. april 2021 var lige før de nuværende uroligheder brød ud. Sikke et tilfælde var? Det er blot et faktum, som vestlige journalister fuldstændig ignorerer, fordi det ikke passer ind i deres forudindtaget opfattelse om, at det er Israel der fremprovokere alle disse konflikter.

Når det kommer til stykket tør I ikke rapportere om Israel-Palæstina-konflikten ordenligt efter samme standard, som I anvender til andre ting. I stedet tilpasser I jeres dækning så det passer en forudindtaget (bias) vinkling. Jeg har intet personligt i klemme ift. Israel og kan kritisere dem for meget - ligesom jeg kan kritisere andre lande - men kritikken ift. Israel er fuldstændig absurd, unuanceret og ikke mindst FULDSTÆNDIG FAKTAFJERN. I fordummer befolkningen, når I misleder dem med ift. fakta, selektiv udvalgte begivenheder som videreformidles uden historisk kontekst, unuanceret statistikker, partiske kilder etc. etc.

Tag den video ned! Den er frygtelig og bidrager ikke til nogen forståelse af konflikten."

DR's svar

Klager modtager den 1. juli 2021 et svar fra den medarbejder, der har stået for videoen. Det skal her bemærkes, at DR-medarbejderen (herefter benævnt 'medarbejderen'), som har svaret klager, ikke er chef og derfor ikke har det programansvarlige ansvar for videoen. Det ligger hos redaktionschef i DR NAD Hans Christian Kromann (herefter benævnt HCK).

Den 2. juli svarer Klager på det svar, som DR har givet ham på den første Klage. Det besvares af DR den 7. juli.

Klager henvender sig til LSR den 16. juli med en ankeskrivelse. Den opsummerer en del – men ikke alle – de punkter, som Klager har redegjort for i sin forudgående korrespondance med DR. Det hele er medtaget, da Klager i sin anke til LSR henviser til hele "tråden" – korrespondancen – med DR vedrørende klagen.

Den 1. juli svarer DR-medarbejderen Klager første gang med følgende:

"Vi oplever altid stærke reaktioner på vores journalistik, når vi omtaler konflikten mellem Israel og de palæstinensiske områder.

Vores videoformat på YouTube er et forholdsvis kort format, som er lavet for at give et overordnet indblik i et kompliceret sagskompleks. Andre gange går vi mere detaljeret ned i konkrete årstal og enkelte dele af konflikten. Denne explainer var tænkt som et indblik på de store linjer til baggrund for de fleste. Det kræver naturligvis altid en række redaktionelle valg, og dermed også fravalg.

Vi hører ofte fra begge sider af konflikten at vi er pro den ene eller anden udlægning. Af samme grund gør vi os særdeles umage med at tjekke alle oplysninger, og få gennemlæst vores manuskripter af interne og eksterne eksperter.

Vi gør med andre ord vores bedste, men vi bliver ofte skiftevis beskyldt for at holde med den ene eller den anden part. Vi søger altid efter at lave balanceret, kritisk og forklarende journalistik. Det betyder ikke, at vi ikke kan begå fejl. Det kan vi – og det gør vi – men vi bestræber os på at det sker så sjældent som muligt.

Vi mener ikke, at vi er biased den ene eller den anden vej i den pågældende video, men når vi laver sådanne videoer skal vi altid sætte en grænse for hvor detaljeret og omfangsrigt det kan blive, og der er altid nogle nuancer og indspark, som vi kan bruge og skal have med i bagehovedet til en anden gang.

Jeg tager dine input med i vores efterfølgende redaktionelle overvejelser og efterkritik.

Klagers replik til DR's svar, og DR's svar tilbage til Klager samt Klagers ankeskrivelse til LSR vil ikke blive gennemgået her, men behandlet kronologisk i indstillingen.

Spørgsmålene er så detaljerede, at det er LSR's opfattelse, at en behandling af "grundklagen" er nødvendig, for at man kan forstå de opfølgende spørgsmål.

Procedure

DR er i henhold til sine etiske retningslinjer forpligtet til at svare på klager inden for fire uger, men prøver at besvare dem væsentligt hurtigere. Klagen her er besvaret inden for fristen. LSR bemærker, at klagen er besvaret af den DR-medarbejder, der har haft det konkrete ansvar for at producere videoen, men det er sket på vegne af redaktionschef HCK. Klagen indeholdt ikke i første svar klagevejledning, men det er sket i andet svar. I DR's etiske retningslinjer står, at ved hel eller delvis afvisning af væsentlige klager skal beslutningen begrundes og klageren skriftligt oplyses om sine muligheder for at få sagen behandlet af DR's generaldirektør – via lytternes og seernes redaktør.

Klager er meget detaljeret. Det er derfor kritisabelt, at DR i to svar kun overordnet og generelt har besvaret klagen, men intetsteds forholdt sig konkret til Klagers punkter.

DR skriver i sine etiske retningslinjer i afsnittet om klager, at DR svarer "åbent og omhyggeligt" på kritik fra brugerne. Når DR i to svar undlader at besvare konkrete kritiske spørgsmål fra en Klager, er det efter LSR's opfattelse ikke i overensstemmelse med DR's eget løfte om at svare "omhyggeligt."

Indstilling og gennemgang

Klager kritiserer i sin første mail til DR, at DR skævvrider historiske fakta. For det første oplyser DR ikke, hvad Folkeforbundets palæstinamandat var, selv om det – ifølge Klager – var den mest centrale begivenhed i hele konflikten. Klager anfægter DR's formulering i videoen om, at England og Frankrig "fik" nogle landområder, som de administrerede. Samtidig med at Klager kritiserer DR's manglende omtale af Folkeforbundets palæstinamandat, kritiserer Klager DR for at ophøje FN's delingsplan til noget, den ikke er.

LSR's kompetencer og opgaver

LSR har ikke kompetence til og mulighed for at efterprøve de historiske forhold, som Klager måtte være uenig i. LSR skal forholde sig til mulige brud på DR's etiske retningslinjer. Det forudsætter i visse sammenhænge, at DR forholder sig til oplysningers korrekthed. Herunder hvilke kilder en Klager anviser som dokumentation for sin påstand. LSR kan i beskedent omfang undersøge substansen i påstande af faktisk karakter, men LSR har ikke mulighed for at tage stilling til forskellige historieopfattelser af en begivenhed.

I det nævnte kritikpunkt kan LSR således ikke bedømme de historiske påstande, som Klager i dette punkt stiller op. LSR bemærker til proceduren, at DR ikke har besvaret punktet konkret.

For det andet har DR i henhold til DR's egne etiske retningslinjer ret til at redigere videoen. Herunder er det DR's ret at vælge bestemte oplysninger og fravælge andre kilder, også selv om Klager finder dem centrale. Klager hævder, at DR har undladt at

fortælle, at der også var hundrede tusinder af jødiske flygtninge efter krigen i 1948, hvor staten Israel blev oprettet.

DR har redigeringsretten. LSR kan ikke bedømme punktet. DR har ikke besvaret det konkret.

PLO

Klagers næste punkt drejer sig om den grønne linje. Klager henviser til, at det ikke kun var araberne, men heller ikke Israel anerkendte denne linje en faktisk grænse.

LSR kan ikke bedømme punktet. DR har ikke besvaret det.

Klager hævder, at DR vildleder, når man i videoen omtaler oprettelsen af Den palæstinensiske befrielsesfront, PLO, som oprettet i "1960'erne", mens der vises et billede fra Seksdageskrigen i 1967, ifølge Klager. DR skal sige, at PLO blev oprettet i 1964, så seerne ikke fejlagtigt tror, at PLO er oprettet efter Seksdageskrigen. I videoen siges: *"Den Palæstinensiske Befrielsesfront – også kaldet PLO - oprettes i begyndelsen af 1960'erne. Den får ikke omverdenens anerkendelse som repræsentant for palæstinenserne, men kæmper for en palæstinensisk stat. PLO's mål er helt at afvikle staten Israel og etablere deres eget land i hele det gamle Palæstina, hvilket resulterer i en intens konflikt mellem PLO og staten Israel."*

PLO blev oprettet i 1964, men det er ikke ukorrekt at nævne oprettelsen som værende i "begyndelsen af 1960'erne."¹

I det afsnit, hvor oprettelsen af PLO nævnes, sættes PLO slet ikke i forbindelse med Seks-dages-krigen i 1967. Der er derfor ikke støtte for Klagers påstand om, at videoen ved sin uklare omtale af oprettelsen af PLO, sammenblander oprettelsen med Seks-dages-krigen til ugunst for beskrivelsen af staten Israel.

FN

Klager kritiserer, at DR nævner FN-kilder, fordi FN – ifølge Klager – ikke er neutral. DR har retten til redigering af stoffet og udvælge, de kilder, man ønsker. Klager får ikke medhold i dette punkt.

Hamas

Klager kritiserer, at DR i videoen sammenligner Hamas med Israel. Sidstnævnte er en anerkendt vestlig stat, hvorimod Hamas er en terrororganisation, påpeger Klager. Det er ligeledes absurd, at DR i videoen sammenligner 200 israelske liv over for 5000 palæstinensiske liv.

I videoen nævnes, at Hamas, der oprettes i 1987, bekæmper staten Israel blandt andet med selvmordsbomber mod civile. Israel bruger massiv magtanvendelse, mens Hamas svarer igen med angreb på civile, siges det, og det føjes til, at de (Hamas) siden er kommet på både USA og EU's liste over terrororganisationer.

¹ <https://denstoredanske.lex.dk/PLO>

Hamas bliver derved benævnt som en terrororganisation, der benytter sig af angreb mod civile. Hamas bliver nævnt i sin direkte konfrontation med staten Israel som følge af utilfredshed med de fredsforhandlinger, der foregik på daværende tidspunkt. Hamas er sat ind i en historisk kontekst og benævnt som en terrororganisation. Klager får ikke medhold i dette punkt.

Klagers første reaktion på DR's svar

Klager udtrykker stor utilfredshed med det svar, som DR giver på den første klage.

Jeg gengiver her de konkrete punkter i svaret til DR:

"Lad os gennem videoen for konkrete problematikker:

1) I siger indledningsvis "seneste er flere end 70 palæstinensiske i det østlige Jerusalem blevet fjernet fra deres hjem, fordi deres huse (...)"

Dette er faktisk ikke rigtigt. Dels har tallet "flere end 70" ingen gang på jorden - det er omstridt og derfor taget fra en selektivt udvalgt kilde. Derudover værdilader i det ekstremt meget, når I omtaler det som "deres hjem (...) og deres huse" og snakker om "israelske bosættere". Har I en kilde på, at det er "deres" huse? Jeg tænker, at det er hele kontroversen, som I åbenlyst ikke har fattet. Det er jo netop fordi, at de pågældende personer har boet i nogle huse, som de ikke har papir på, mens jøder der så har kunne fremvise nogle gamle papirer på, at de ejede boligerne før 1948-krigen. Derudover er det, som jeg også har påpeget, en fuldstændig ensidig vinkling: israelerne mener, at det er Abbas, der startede den nylige konflikt ved ikke at udskrive valg (dette afslog han d. 29. april 2021), hvorefter han på bl.a. Fatah-tv viste anti-jødiske video (det kan I også finde). Alt dette mener Israel tilskyndede palæstinensere og Hamas til voldshandlinger. Ikke et ord nævner I om dette. Altså, fuldstændig bias dækning: ikke alene undlade i den israelske vinkel, men den anden vinkel er også dække pro-palæstinensisk ift. tal og manuskript.

Ad 1. Klagers påstand er, at hele den seneste kontrovers vedrørende boligerne i Østjerusalem (Sheik Jarrah) er dækket uden hensyntagen til det israelske synspunkt. Konflikten hentyder til de uroligheder, der opstod den 7. maj 2021 i området i den østlige del af Jerusalem. En domstol i Jerusalem havde afgjort, at husene ejes af de jødiske sagsøgere.

Klager finder det ensidigt, at DR tilskriver urolighederne retssagen i Israel. DR refererer ikke den israelske opfattelse af, at urolighederne skyldes, at Abbas (Mahmoud Abbas – præsident for det palæstinensiske selvstyre) udskød et valg til det palæstinensiske selvstyre og samtidig lod anti-israelsk propaganda puste til ilden i konflikten. Klagers påstand er derfor, at DR vælger en anti-israelsk og selektiv vinkel til beskrivelse af konflikten i Sheik Jarrah. DR burde – ifølge Klager – snarere have fokuseret på selvstyrets udskydelse af en valghandling og – ifølge Klager – de afledte afledningsmanøvrer i form af anti-israelske udtalelser.

I videoen siges der om den grundlæggende konflikt mellem israelere og palæstinensere:

"Senest er flere end 70 palæstinensere blevet fjernet fra deres hjem i Østjerusalem,

fordi deres huse skal overdrages til jødiske bosættere, der mener, at de har krav på bygningerne. Og det har blandt andet fået missiler til at regne ned over Israel og Gaza.” Teksten svarer til den faktuelle gengivelse, som DR – med henvisning til Times of Israel, The Guardian m.m. – tidligere har gengivet.²

Klager hævder, at en anden vinkel – mulig intern uenighed om udskudt valg til det palæstinensiske selvstyre – lige så vel kunne have været valgt som årsag til konflikten. Det kan og skal jeg ikke afgøre her. Det er i henhold til DR's etiske retningslinjer DR, der vælger de kilder og vinkler, som man ønsker at benytte for eksempel i en video som denne. Det er DR's redigeringsret. LSR kan ikke bedømme den historiske korrekthed af Klagers påstande vedrørende det udskudte valg til palæstinensisk selvstyre. Klager får ikke medhold i påstanden om Sheik Jarrah. Den anden del af kritikken drejer sig om DR's valg, og her har DR redigeringsretten. Klager får ikke medhold i punktet.

2) Klager skriver at: *”det er ikke svært at beskrive den zionistiske-bevægelse og den nationalistiske arabiske-bevægelse, FØR i nævner noget med første verdenskrig. Jeg ved ikke, hvorfor I blander tingene sammen? Altså, så starter I med noget om første verdenskrig og en efterfølgende aftale om nogle mandater, hvorefter I springer i tiden og snakker om nogle nationalistiske bevægelser, som opstod tidligere. Ligeledes nævnes balfour deklARATIONEN, som også faktisk fandt sted, før briterne havde indtaget Jerusalem/Palæstina i første verdenskrig. Jeg ved godt hvorfor I gør det: det er fordi, at I vil skabe en illusion hos modtageren om, at briterne efterfølgende har givet jøderne noget, som egentlig tilhørte nogle andre. Det er faktisk bare ikke korrekt, og det er igen udtryk for bias vinkling.*

Hvis I dækker det ordnelig og kronologisk ville I nævne, at balfour deklARATIONEN, Sykes-aftalen og Hussein-korrespondancerne er begivenheder, som ligger før indtagelsen af Palæstina under første verdenskrig. Araberne var af den opfattelse, at briterne også havde lovet (gennem Hussein-korrespondancen) Palæstina til dem. Men i det store hele er det vigtige jo det mandat, som folkeforbundet i sidste ende vedtager, det såkaldte palestina-mandat. Dette mandat ligger sig vel i det store hele op af formuleringerne fra balfour deklARATIONEN. I kan altså ikke selektivt udvælge balfour-deklARATIONEN, uden derefter OGSÅ at nævne folkeforbundets Palestinamandatet og formuleringerne heri. Man kunne dog godt gå den anden vej: nævne Palestinamandatet uden at nævne balfour-deklARATIONEN. Førstnævnte er et juridisk gældende dokument, som senere er overtaget af FN. Der var endvidere mange lande, der var medlemmer af Folkeforbundet, herunder Danmark. Balfour-deklARATIONEN er bare et internt britisk dokument, som ikke havde nogen særlig juridisk betydning.

Ad 2. Her anfægter Klager DR's manglende kronologi i beskrivelsen af konflikten tilbage fra 1. Verdenskrig og efter staten Israels oprettelse. *”I vil skabe en illusion om, at briterne efterfølgende har givet jøderne noget, som egentlig tilhørte nogle andre. Det er bare ikke korrekt, og det er igen udtryk for bias vinkling,”* skriver Klager.

² <https://www.dr.dk/nyheder/udland/seks-spoergsmaal-og-svar-derfor-slaas-israelere-og-palaestinsere-i-det-oestlige>

Klager påpeger, at hvis DR ville have dækket det ordentligt, så havde DR i kronologisk rækkefølge nævnt, at Balfour-deklarationen, Sykes-Aftalen og Hussein-korrespondancen ligger før indtagelsen af Palæstina under 1. Verdenskrig. Klager gør den fortolkning gældende, at araberne var af den opfattelse, at briterne havde lovet (gennem Hussein-korrespondancen) Palæstina til dem. Klager peger på, at det vigtige i virkeligheden er det mandat, som Folkeforbundet i sidste ende vedtager som Palæstina-mandat. Og at dette mandat ligger op ad Balfour-deklarationen. Klager peger på, at DR godt kunne nævne Palæstina-mandatet uden at nævne Balfour-deklarationen, da det bare er et internt britisk dokument uden juridisk betydning i modsætning til Folkeforbundets mandat.

DR har redigeringsretten og udvælger selv de oplysninger, som DR vil bringe. Det ligger inden for DR's ret at udlade at omtale bestemte forhold, der efter Klagers opfattelse forekommer centrale, og det er redaktøren, der vælger og fravælger billeder og tekster samt øvrige kilder, så det samlede indtryk er redeligt og retvisende. LSR har ikke mulighed for at efterprøve de historiske forhold, hvor Klager er uenig med den gengivelse, som DR har bragt. DR nævner ingen eksplicitte kilder – herunder historikere – til de synspunkter, som DR gengiver. LSR bemærker, at DR ikke besvarer kritikken i svaret til Klager.

Explaineren foretager fire gange undervejs en direkte kildehenvisning. Det sker med en grafisk gengivelse af Balfour-deklarationen, med FN's delingsplan fra 1947, hvor de forskellige kort vises i grafik, med FN's resolution 446 fra 1979, som tager afstand fra bosættelserne, og endelig nævnes FN som kilde til antal døde fra 2008 til 2020.

DR nævner visse kilder, og DR har redigeringsretten over stoffet. Det ligger uden for LSR's kompetence at foretage en afvejning af og bedømmelse af korrektheden af den historiske fremstilling af mere end 100 års Israel-Palæstina-konflikt, hvilket er emnet for explaineren.

3) Klager skiver: *Briterne overlade det ikke til FN at finde en løsning. De indikerer rimelig tydeligt, at de har til hensigt at afslutte Palestinamandatet og ved godt, at formuleringerne i det daværende Palestinamandat ikke var holdbare: det ville ikke være holdbart med en enkel stat som indeholdte både jøder, arabere, kristne etc. Endvidere bliver I ved med at ophøje FN's delingsplan til noget den ikke var:*

- *FN's generalforsamling kan ikke bestemme en deling af noget som helst landområde. De kan komme med et forslag (hvilket var det, som de gjorde), hvorefter de er afhængige af at parterne acceptere planen og efterfølgende udformer et juridisk gældende dokument. Dette skete aldrig, fordi - som I også påpeger - araberne aldrig accepterede planen.*
- *Jøderne udråbte IKKE deres egen stat i overensstemmelse med FN's plan. Tværtimod udråbte de bevist staten Israel, uden henvisning til statens grænser, da de godt viste at araberne ville indlede en krig, og de derfor på forhånd ikke gad at ligge sig fast på nogle grænser.*

- I kan derfor ikke snakke om, hvem der "vandt" 1948-krigen og hvem "overtog" land - de kæmpede jo om det hele, særligt Jerusalem.

Ad 3.

Klager påpeger, at DR ophøjer FN's delingsplan til noget, den ikke er. Klager hævder, at briterne godt var klare over, at da de afsluttede det britiske Palæstina-mandat, ville det ikke være holdbart med en enkelt stat, der indeholdt både jøder, arabere og kristne. Jøderne udråbte ikke deres egen stat i overensstemmelse med FN's plan, påpeger Klager. Det giver – ifølge Klager – ikke mening at tale om, hvem der vandt 1948-krigen, og hvem der overtog land.

Jeg henviser til det forrige punkt. LSR har ikke mulighed for eller kompetence til at afgøre de historiske forhold, sådan som Klager stiller det op.

4) Klager skriver: *"det med de palæstinensiske flygtninge er, som sagt, point-of-view. Mig bekendt har Israel aldrig tvunget nogle arabere til at flygte - det er noget de gjorde på opfordring fra de arabiske lande. Det bør man nævne. Endvidere skal I selvfølgelig også nævne, at et tilsvarende antal jødiske flygtninge opstod, fordi ca. 1 mio. jøder blev smidt ud af deres hjem i de arabiske nabolande (Egypten, Tunesien etc.). I kan så her nævne, at Israel modtog størstedelen af de jødiske flygtninge og gjorde dem til israelske statsborgere. Mens de palæstinensiske flygtninge så stadig den dag i dag har status som flygtninge - Danmark sender mange mio kr til dem hvert år. Og det er så et stridspunkt i konflikten, om hvorvidt Israel skal tage mod de palæstinensiske flygtninge eller, som Israel mener, at de arabiske lande bør tage disse flygtninge, som selv valgte at flygte.*

Overstående skal man selvfølgelig brug tid på at forklare, og det kan godt være, at I vurderer, at I ikke gider gøre det i videoen. MEN så må I lave et konsistent valg: lad vær med at nævne palæstinensiske flygtninge, hvis I ikke gider at fortælle den anden side. Ellers er der igen tale om bias.

Ad 4.

Her må LSR henvise til tidligere gennemgange vedrørende DR's redigeringsret.

5) Klager skriver: *jeg har påpeget, at det med årstallene ift. PLO åbenlyst er bias: det er med til at forstærke fortællingen om, at PLO blev skabt som modstand mod "besættelsesmagten Israel". Det har bare ikke noget sandhed i sig: PLO blev åbenlyst skabt før Israel kom i kontrol over Vestbredden og Gaza, så deres erklærede mål var lidt noget andet. I skal blot nævne det faktuelle årstal, hvor de blev oprettet og undlade at vise et billede af Israel i kontrol af både Vestbredden og Gaza. Det er BIAS!*

Ad 5.

Klager mener, at DR har optrådt partisk ved ikke at angive præcist, hvornår PLO blev skabt (1964). "Det er med til at forstærke fortællingen om, at PLO blev skabt som modstand mod 'besættelsesmagten Israel", skriver Klager. Klager henviser til, at PLO

blev skabt før Israel ved Seks-dages-krigen fik kontrol over Vestbredden og Gaza. DR har ikke overtrådt sine etiske retningslinjer ved ikke at nævne årstallet "1964". Se tidligere behandling s. 6 under "Den grønne linje".

6) Klager skriver: "*Så "glemmer" I i forbindelse med fredsaftalerne med Egypten og Jordan og nævne, at både Jordan og Egypten afgiver territorielle krav mht. Gaza og Vestbredden. Så I er lige gået fra, at Jordan annekterede Vestbredden og Egypten administrerede Gaza ifm. 1948-krigen til, at de mister disse områder ifm. Seksdagskrigen i 1967: også tør I ikke at sige, at begge lande principielt anerkendte, ifm. fredsaftalerne med Israel, at de ikke havde noget at gøre i disse landområde? Det er også bias.*

I skal derfor også lade vær med at kalde det en besættelse af Gaza og Vestbredden. Hvem har Israel besat Vestbredden af? Jordan, som ifm. fredsaftalerne anerkendte, at de ikke havde territorielle krav på Vestbredden? På intet tidspunkt benævner I synspunkt ift. f.eks. Vestbredden og den grønne linje. Det er fuldstændig grotesk bias. Israel har aldrig sagt, at de ville trække sig fra alle de såkaldte "palæstinensiske områder". Det er noget I selv har opfundet og digter - totalt grotesk bias.

Jeg henviser her til gennemgangen af de tidligere punkter. LSR har ikke kompetence til at foretage en historisk gennemgang her.

DR's andet svar til Klager.

Den 7. juli svarer medarbejderen Klager på dennes supplerende skrift, som er gengivet ovenfor. I medarbejderens svar står:

"Som nævnt tidligere er denne explainer produceret til vores YouTube format som er kortere og som er lavet for at give et overordnet indblik. Du er uenig i formatets eksistens og det skal du have lov til at være.

Trods din tvivl så kan jeg forsikre dig om at der har været en ekstern ekspert med til at gennemlæse manus inden udgivelse.

Hvis du ønsker at klage så vedhæfter jeg klagevejledning her."

Ankeskrivelse

Klager sammenfatter sin kritik i sin ankeskrivelse til LSR.

DR har en ekstremt ukritisk og uetisk dækning af den israelsk-palæstinensiske konflikt, lyder den samlede vurdering fra Klager. Dækningen er skæv og behæftet med fejl.

Samtidig anfægter Klager – med henvisning til et tidligere svar fra DR – at DR's dækning er i orden, hvis DR skiftevis bliver beskyldt for at holde med den ene eller anden part i konflikten. Den statistik har efter Klagers opfattelse ingen gyldighed for kvaliteten af og etikken i den dækning, som DR foretager af konflikten.

Den konkrete YouTube-video er "fyldt med fejl og partisk vikling," skriver Klager.

Herefter nævner han seks punkter. Klagers egen beskrivelse af punkterne er indsat her:

"1. Hele Sheikh Jarrah-kontroversen er dækket uden hensyntagen til det israelske synspunkt. Man kan jo ikke udelukkende tilskrive nogle retsprocesser, der har løbet over et halvt århundrede årsagen til nuværende vold i april-maj 2021. Som jeg har påpeget, var der også interne palæstinensiske konflikter mellem Hamas og Fatah ift. bl.a. et udskudt valg af Abbas i slutning af april 2021, hvilket blev efterfulgt af øget anti-israelsk retorik. Det er en relativ selektiv vinkling, som DR vælger - som så tilmed er anti-israelsk."

Ad 1.

Punktet er tidligere besvaret.

2. "Der udover påstås det i videoen: "seneste er flere end 70 palæstinensere i det østlige Jerusalem blevet fjernet fra deres hjem, fordi deres huse skal overdrages til jødiske bosættere, der mener, de har krav på bygningerne". Der er så mange anti-israelske vendinger i denne sætning. Dels er DR åbenbart bekendt med, at der findes kilder der sætter tallet lavere end 70 (se her, hvor tallet sættes til 58), så hvorfor giver DR bevist udtryk for et højere tal? Dernæst forstår jeg ikke, hvorfor DR ikke forbigår brugen af ordet "bosættere", da dette også - efter min mening - er et biased udtryk. DR ville aldrig nogensinde omtale russere i Krim, som "russiske bosættere" etc. Men det helt store problem med overstående sætning er brugen af termen "deres huse". Det er entydigt partisk og biased mod israelerne: der tale om en kontrovers, hvor begge parter mener, at de har krav på husene. Det er ikke kun israelerne, der "mener" dette."

Ad 2.

Spørgsmålet om antallet af beboere i Østjerusalem er tidligere behandlet.

Klager hævder også, at DR's brug af ordet 'bosættere' er et partisk udtryk vendt mod israelerne.

I explainer-videoen benyttes ordet 'bosættere'. Klagers påstand er, at DR er med til at tage stilling i den mellemøstlige konflikt ved at benytte ordet 'bosætter', som Klager opfatter som værdiladet til ugunst for staten Israel. Jeg noterer mig, at den israelske stat selv – på sin hjemmeside – benytter det engelske ord 'settlements',³ hvilket kan oversættes til 'bosættelser.' Jeg nævner det israelske udenrigsministerium som kilde i denne sammenhæng, fordi man må antage, at det er et udtryk for den sprogbrug, som staten Israel benytter.

Klager angiver ikke hvilket andet ord, han mener i højere grad ville være en neutral betegnelse af den type israelske borgere, som i dag betegnes 'bosættere.'

Klager anfægter explainers formulering "deres huse". Sætningen er entydig vendt mod israelerne, da det er tale om en kontrovers, hvor begge parter mener, at de har krav på husene. Det er ikke kun israelerne, der mener dette, skriver Klageren. Klager opfatter "deres huse" som DR's lod til fordel for palæstinenserne. En anden tolkning kan være, at vendingen blot refererer til, at palæstinensere har beboet husene i en lang årrække. Hvis DR ville have været sikre på, at ordene "deres huse" ikke antydede en stillingtagen fra

³

<https://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/Peace/Guide/Pages/Israeli%20Settlements%20and%20International%20Law.aspx>

DR's side, kunne man for eksempel have valgt at præcisere, at der var tale om de huse, som havde været beboet af palæstinensere, der opfattede dem som "deres", men at en israelsk domstol havde tilkendt ejendomsretten til en israelsk organisation. Men vendingen her er så upræcis, at jeg ikke fortolker den som en politisk tilkendegivelse fra DR's side, og Klager får ikke medhold i, at det skulle have betydet en bevidst sympatitilkendegivelse i videoen for palæstinenserne fra DR's side.

Klager får ikke medhold på dette punkt.

3. *"Hele fortællingen om Palæstina, Det Osmaniske Rige, øget jødisk/arabisk nationalisme er dårlig og forvirrende, da denne ikke er kronologisk. Men jeg ved ikke, hvordan man i denne forbindelse kan komme frem til, at briterne i Balfour-deklarationen (fra 1917) viser velvillig, men at den zionistiske bevægelse ikke efterfølgende får et løfte om en stat, som påstået i videoen? Nuvel, jeg tror det i videoen er vedvarende problem, at DR åbenlyst er af den opfattelse, at der er tale om en "jødisk stat", hvilket briterne vel aldrig lovet. Hvorom alting er gør jeg opmærksom på ordlyden er Folkeforbundets Palæstinamandat fra 1922/23 også omtale "Jewish national home".*

LSR har ikke kompetence til at afgøre de historiske omstændigheder. DR har sin redaktionelle ret til at vælge sin fremstilling og kilder.

4. *"Det er endvidere faktisk forkert, at den jødiske indvandring særligt stiger "efter Holocaust under 2. Verdenskrig". Den jødiske indvandring blev faktisk stærkt begrænset op til 2. Verdenskrig af briterne, som følge af det arabiske oprør i 1936."*

Ad 4.

LSR kan ikke bedømme dette punkt. Klager har ikke anvist dokumentation for sin påstand.

5. *"Derudover påstås det i videoen, at: "Palæstinensere og jødiske indvandrere begynder at kæmpe om, hvorvidt jøderne må være der, og om der skal oprettes en jødisk stat". Hvor har I dette fra? Det er også en anti-jødisk kommentar, hvor der underforstået ligger, at jøderne ikke må være der: hvorfor ikke kæmpe om hvorvidt araberne må være der? Og igen, det med "en jødisk stat" er et lidt voldsomt ordvalg, men lad dette ligge; hvorfor kæmper de ikke om, at der skulle oprettes en arabisk stat? Det behøvede araberne ikke at kæmpe om - det var kun jøderne, der skulle kæmpe om dette? Det er en relativ biased vending."*

Ad 5.

Udtalelsen i explaineren er meget upræcis, og det fremgår således ikke, hvorvidt den omtalte kamp mellem palæstinensere og jødiske indvandrere sigter til begivenhederne

før staten Israels oprettelse i 1948, eller den drejer sig om tiden efter. Men staten Israel kom i krig med sine arabiske naboer umiddelbart efter oprettelsen af i 1948. DR har ikke i sine svar til Klager kommenteret dette punkt.

Punktet kan ikke afgøres af LSR.

6. *"Som tidligere omtalt, er det også biased at omtale det som om, at Israel erklærede sin uafhængighed i overensstemmelse med FN's delingsplan. Dette er i bedste fald omstridt, så DR's YouTube-video skal ikke entydigt omtale dette og vise billeder heraf (3:17 henne i videoen). Således blev statens Israels grænser ikke specificeret i Israels uafhængighedserklæring: "The borders"."*

Ad 6.

LSR har ikke kompetence til at bedømme den historiske korrekthed af DR's udtalelser over for Klagers påstande.

Sammenfattende for alle Klagers punkter fra første henvendelse og til ankesagen, så får Klager ikke medhold. DR har både ret til at udvælge de kilder og det stof, man vil præsentere samt den form, hvormed stoffet skal indgå i videoen.

Men Klagers henvendelse tangerer en etisk problemstilling, som bør give DR anledning til overvejelser i forhold til brug af kilder og selve fremstillingsformen. Når DR ikke nævner, hvilke historiske eksperter, som DR støtter sig på i sine vurderinger af historien om den Israelsk-palæstinensiske konflikt, bliver DR afsender af den fortolkning af konflikten, der fremlægges fra DR's side. DR sætter selv som mål i sine etiske retningslinjer, at journalistikken skal være upartisk og uden indflydelse fra særinteresser. Men offentligheden har ikke nogen mulighed for at bedømme DR's fremstilling, når DR ikke eksplicit nævner sine kilder. Det skal understreges, at DR ikke har overtrådt sine etiske retningslinjer ved at lade en speaker indtale en video. DR har sin fulde ret til at fremstille explainers og baggrundsartikler som et led i sin almindelige virksomhed. Men når DR i sin speak ikke nævner kilder, vanskeliggør fremgangsmåden at seere – herunder kritiske seere – kan få indsigt, om de historiske vurderinger bygger på ekspertkilder (og hvilke), eller hvilke vurderinger, der er foretaget af DR selv. Det rummer en risiko for, at DR – uden at ville det – kan fremstå som part i en sag, der rummer et meget betydeligt konfliktpotentiale og stor uenighed i fortolkningen af den nyere historie i Mellemøsten.

Når DR tilmed ikke besvarer denne klagers spørgsmål, som er ret præcise i forhold til indholdet, gør det gennemsigtigheden endnu vanskeligere. DR nævner i svaret til Klager: *"Vi gør os særdeles umage med at tjekke alle oplysninger, og få gennemlæst vores manuskripter af interne og eksterne eksperter".*

DR nævner ingen eksperter. Hverken 'interne' eller 'eksterne.'

Konklusion og sammenfatning

En seer har klaget over en video, der forklarer Israel-Palæstina-konflikten (en såkaldt 'explainer'), som DR udgav på YouTube i juni 2021. Titlen var "Forstå konflikten mellem Israel og Palæstina." Overordnet er det Klagers opfattelse, at DR's fremstilling er ensidig og partisk til ugunst for staten Israel. Klager peger blandt andet på en lang række forhold, hvor Klager har en historisk opfattelse, som kolliderer med DR's fremstilling. Klager mener, at DR giver en ukorrekt historisk fremstilling af oprettelsen af staten Israel og konflikten med palæstinenserne. Klager vurderer, at DR overdriver briternes betydning for staten Israels oprettelse i form af Balfour-deklarationen. I stedet burde DR tillægge Folkeforbundets delingsplan større betydning.

Det er imidlertid DR's ret i henhold til DR's etiske retningslinjer at foretage en udvælgelse og bedømmelse af kilder til en historisk fremstilling som denne. Lytternes og seernes redaktør kan bedømme konkrete påstande om brud på DR's etiske retningslinjer. Men LSR har ikke kompetence til at afprøve de historiske forhold, hvor Klager er uenig med DR, og LSR kan derfor ikke tage stilling til Klager historiske udlægning.

Enkelte punkter har LSR forholdt sig til, men ikke givet Klager medhold. DR har ikke overtrådt egne etiske retningslinjer ved at sige, at Den Palæstinensiske Befrielsesfront, PLO, blev oprettet i 1960'erne og ikke i 1964, som er det eksakte årstal. Det er heller ikke LSR's opfattelse, at omtalen af PLO skete på en måde, så det havde relation Seksdages-krigen i 1967 og var medvirkende til at skabe modstand mod 'besættelsesmagten Israel.' Klager får heller ikke medhold i, at brugen af ordet 'bosættere' er partisk vendt mod Israel. Det israelske udenrigsministerium benytter selv på sin hjemmeside det engelske ord "settlements", der kan oversættes til dansk som 'bosættelser'.

Klager får dermed ikke medhold i sine klagepunkter. DR har ubestridt retten til at redigere videoen og vælge den fremstillingsform, som DR ønsker. LSR påpeger dog, at DR ved ikke at angive kilder til sine historiske vurderinger gør sig selv til afsender af den historiske fortolkning af Israel-Palæstina-konflikten. Det gør det vanskeligt for udenforstående at vide, hvorfra DR har hentet sine oplysninger og vurderinger. Proceduremæssigt er det kritisabelt, at DR i to svar har undladt at besvare Klagers mange og detaljerede spørgsmål.

Klager får ikke medhold i sine klagepunkter.

Jesper Termansen, den 25. august 2021